

Лекція з дисципліни «Всесвітня історія»

На тему: «Досягнення науки і техніки, їхній на повсякденне життя. Основні ідеї й течії у розвитку культури. Масова культура . Кіно. Олімпійський рух»

План:

1. Освіта.
2. Розвиток науки. Зміни в транспорті та зв'язку.
3. Основні тенденції в розвитку літератури та мистецтва.
4. Література.
5. Основні ідеї та напрямки в розвитку мистецтва.
6. Театр і кіно. Музика.
7. Архітектура.
8. Олімпійський рух і розвиток спорту.

1. Освіта.

До початку XIX ст. абсолютна більшість людей у світі була неосвіченою. Це значно гальмувало подальший розвиток індустріального суспільства. Щоб подолати це негативне явище, із кінця XIX ст.

в країнах Західної Європи та Америки почали вводити систему загальної обов'язкової початкової освіти, а з початку XX ст. — загальну обов'язкову середню освіту.

Розвивалася й вища освіта. Її центрами стали Кембриджський, Оксфордський, Единбурзький університети у Великій Британії та Гарвардський, Колумбійський, Каліфорнійський, Іллінойський, Стенфордський університети в США.

Високого рівня освіта досягла і в Німеччині, Бельгії, Нідерландах, Швеції та інших державах. Проте для більшості людей вона залишалася недоступною, особливо в колоніальних і залежних територіях. Низький освітній рівень спостерігався також у незалежних країнах Азії та Латинської Америки.

2. Розвиток науки. Зміни в транспорті та зв'язку.

1919—1920 рр.- поява перших радіомовних передач у США.

1924 р.- вдалий експеримент із розщеплення атома.

1928 р.- винайдення А. Флемінгом першого антибіотика — пеніциліну.

1932 р.- перша передача рухомого зображення.

14 вересня 1939 р.- політ першого вертольота, спроектованого І. Сікорським.

1939 р.- запуск першого реактивного літака, що досяг швидкості 774 км/год.

За видатні наукові дослідження й відкриття або значний внесок у культуру та розвиток суспільства у світі запроваджено Нобелівську премію. Відомі лауреати Нобелівської премії з різних галузей наук: Альберт Ейнштейн, Макс Планк, Ірен Жоліо-Кюрі (разом із Фредеріком Жоліо-Кюрі), Нільс Бор, Енріко Фермі, Ірвінг Ленгмюр, Карл Ландштайнер та інші.

3. Основні тенденції в розвитку літератури та мистецтва.

На межі XIX—XX ст. відбувався перехід до нових ідей, що ламали традиційні уявлення про мистецтво. Цей перехід іноді називають декадансом (занепадом). Хоча насправді це був не занепад, а пошук нових форм художнього зображення дійсності.

Новим явищем стала поява масової культури. Це було зумовлено збільшенням кількості міського населення й поширенням грамотності, розвитком засобів масової інформації (преса, радіо, кіно тощо). На відміну від традиційної культури, основним двигуном масової культури є вигода (фінансова, політична тощо).

4. Література.

У 1920—1930-ті рр. на розвиток мистецтва й літератури величезний вплив мали Перша світова війна, революції, зародження й становлення тоталітаризму.

Основні течії і напрямки – критичний реалізм, модернізм, авангардизм.

5. Основні ідеї та напрямки в розвитку мистецтва.

Після Першої світової війни світ втратив гармонійність і раціональність в очах художників. Вони прагнули відображати світ не реалістично, а таким, яким він поставав у їхній уяві. Митці нового напрямку — авангардизму — не лише писали картини, але й створювали філософські трактати.

Видатний представник цього напрямку Казимир Малевич у 1915 р. створив шедевр абстрактного мистецтва «Чорний квадрат на білому тлі». Крім того, він започаткував новий напрямок авангардного мистецтва — супрематизм.

Продовжував розвиватися і реалізм. Його представниками були Ф. Мазерель (Бельгія), А. Фужерон і Б. Таслицький (Франція), Р. Гуттузо (Італія), Г. Ерні (Швейцарія) та інші художники.

Проявом масової культури в мистецтві стала поява кітч — картинок, статуєток дівчат, тварин, які прикрашали оселі пересічних жителів.

6. Театр і кіно. Музика.

У театральному житті 1920-х рр. співіснували класичні традиції з новаторством модернізму та авангарду. Кінематограф у ці часи став поєднанням переваг майже всіх традиційних видів мистецтва. Найвидатніша постать американського кіно в ті роки — режисер Девід Ворк Гріффіт, який у своїх

історичних фільмах заклав основи кіно як самостійного мистецтва. Визнаним майстром кінокомедії став Чарлі Чаплін.

Кіно стало потужним засобом пропаганди певної ідеї та ідеології, нового способу життя, моди, поведінки тощо.

У музичному житті міжвоєнного періоду теж відбувався активний пошук нових форм і стилів. Композитори намагалися пристосувати до музичної творчості ідеї експресіонізму, сюрреалізму. У США також виникли мюзикл і джаз.

7. Архітектура.

На початку ХХ ст. в архітектурі виникали нові напрямки. В Амстердамі (Нідерланди) у 1920-ті рр. було зведено чимало житлових будинків у стилі експресіонізму. Основну увагу майстри приділяли емоційній насиченості. Символом німецького експресіонізму стала «Вежа Ейнштейна» — будівля астрофізичної лабораторії архітектора Еріха Мендельсона.

У країнах із тоталітарним режимом мистецтву прагнули нав'язати ідеї переваги одного суспільного устрою над іншим, прищепити символи вічності й непорушності влади. Такі ідеї привели до появи неокласицизму.

8. Олімпійський рух і розвиток спорту.

Наприкінці ХІХ ст. було відновлено проведення Олімпійських ігор. Змагання проходили з дев'яти видів спорту: боротьба, велоспорт, легка атлетика, плавання, спортивна гімнастика, стрільба, теніс, важка атлетика, фехтування. Із 1924 р. почали проводити регулярні ігри із зимових видів спорту. Із 1928 р. до участі в Олімпіаді були допущені жінки.

У 1936 р. нацистський режим намагався використати Олімпійські в Німеччині ігри як пропаганду переваги арійської нації над іншими народами. Однак перемога чорношкірого американського бігуна Джессі Оуенса (завоював чотири золоті медалі) перекреслила ці плани нацистів, незважаючи на загальнокомандну перемогу німецької збірної.

Українські спортсмени брали участь в Олімпійських іграх у міжвоєнні роки у складі команд Польщі, Румунії, Чехословаччини, Латвії, США, Канади. У 1920-ті рр. стрімко набирав поширення футбол, який нині є найпопулярнішим видом спорту. Із 1930 р. почали регулярно проводитися чемпіонати світу. Перший відбувся в Уругваї, де місцева команда стала чемпіоном. Особливістю розвитку спорту в міжвоєнні роки стало те, що він набував рис професійного. У 1917 р. у Канаді виникла перша професійна спортивна організація Національна хокейна ліга (НХЛ).